

Abstract

Realizing a synthesis and, at the same time, a characterization of the economic relationships between Transylvania and the United Principalities during the second half of the 19th century – from the Revolution of the year 1848 until obtaining the Independence in 1877 – represents a challenging for any historian who deals with economic side regarding the evolution of the society.

Starting from the keywords such as – the second half of the 19th century, European context, the Revolution from 1848, The Great Powers, Austria, Transylvania and the United Principalities, later România, I intend, in this thesis, to realize a historiographer contribution from a economical point of view and a general view regarding the economic relationships between Transylvania and the United Principalities in the second half of the 19th century, 1848-1877. Therefore, I intended the presented thesis to be seen as an approach of economical history.

The thesis is structured in five chapters. The chapters are divided in subchapters with the target of analyzing the concrete, specific problems the United Principalities and Transylvania dealt with, while maintaining the economical and commercial relationships during the second half of the 19th century. Therefore, within the first three chapter, I present the historiographer problem in a general way, that is, the impact of the economical theory from the 19th century on the development of the Habsburg Empire, of Transylvania and of the United Principalities. The fourth chapter is dedicated to the analysis of the taxes and of the tariff policies from the Habsburg Empire in the second half of the 19th century, the external trade of Austria in the second half of the 19th century, the tariff policy and commercial of Austria (1850-1859) and its effects regarding the transhumance from Transylvania during the period 1850-1877 and the trade evolution between Transylvania and the United Principalities in the second half of the 19th century. The fifth chapter is about the economic reforms from the reign of Al. I. Cuza and Charles I: 1859-1877, the tariff policy from Romania in the second half of the 19th century and the intern and extern trade of Romania from the period: 1859-1877.

With regard to the methodology of the historical research, I used the direct method of investigation of the inedite sources along with specific bibliography, by selecting the information regarding the subject and the period proposed in the thesis. This process allowed me to analyze

the subject within the background of the political, economic and social changes starting from the Revolution from 1848 until obtaining the Independence in 1877.

The period between 1848-1877 is regarded, in the Romanian and in the South-Eastern space, from an economic point of view, as what the historians name the first wave of urbanization and industrialization of the Central-Eastern Europe. We are dealing with a complex process whose analysis presumes a systematization of the subject in a coherent model. A first part would be represented by the analysis of the economic thinking of the period and its impact on the economic and social life.

Great Romanian economists from the middle of the 19th century, after initiations in the economic foreign mentality and in questions close to the Romanian reality, gave explicit theories, synthesis, adjustments and solutions, defining the Romanian economic thinking from the period 1859-1918.

Social and economic questions were solved by using some inherent theoretical problems and by assimilating or rejecting some theories from the developed countries. In this way, we appeal to the works of Adam Smith, D. Ricardo, J.B. Say, C.H. Carey, F. List, to the theories of some representatives of the economic school from Germany, to which we add the contribution of the Romanian economists like: P.S. Aurelian, D.P. Marțian, George Barițiu, Visarion Roman, Ion Ghica, Aurel Brote, Eugen Brote, Dimitrie Comșa, Bartolomeu and others.

Some supporters of the protectionism and of the historical German School asserted the accomplishment of some moderate social reforms, like: the individual freedom and the freedom on the markets, the place of the fund in production, getting to productivity growth law detour inland, getting to the investigation of the growth and of the development of the economic institutions, getting to combining the protectionist principles with the free trade ones, to according the right of union organization, to the introduction of the social insurance, to respecting the labor legislation, to protecting the disadvantaged social groups and to some others.

The Transylvanian economic school promoted the ideas of the economic liberalism and of the protectionism, taken from various European schools of economic thinking and adjusted to the circumstances from Transylvania. Their ideas were representing the necessity of breaking the serfdom, the Romanians' access to all the economic activities, individual freedom, modern private property and free initiative. Through their theories, the local representatives of the

economic thinking were protecting the Transylvanian thinking from the competition of the products coming from the more developed regions of the Habsburg Empire and the from the industrially developed countries. At the same time, it was thought that the economic development from Transylvania was depending on the disposal of the competition of the foreign products on its internal market. According to the ideology of those times, the Transylvanian economists were also concerned with the analysis of the competition law, with the value law, with the law of the labour division, with the development of the society and of the national economy, as well as with different ideas concerning the capitalism and the fix and circulant capital.

Through the means of the economic doctrines, were theorized problems like the modernization of the society, the free trade, the protectionism and the relation between agriculture and industry in the economic Romanian mentality. The supporters of this ideas had various ways of reacting, identical or similar, convergent or divergent and even antagonistic, often related to groups interests, social group or category, or to a political party, but with some differences. The main point of the economic thinking from the second half of the 19th century was represented by the social-economic reality from Europe and from Romania in general, but in Transylvania in particular, which, at that time, was part of the Habsburg Empire.

The Austrian Empire was presenting, in the middle of the 19th century, a complex economic structure due to a various number of factors. Consequently, the nature of the economic relationships which were at the base of the industrialization of the Austrian state was a complex one, with favorable and unfavorable premises. Being a marginal region of the Empire, Transylvania was not so much affected by this situation. From a political and economic point of view, we can state that the period 1850-1875 was preceding for the development of the industrialization process.

Within the modernization process, Austria, through its politics from the neo-absolutism period, put into practice the necessary regulation for the establishment of the economic liberalism. The basis of this work was the regulation of the common customs space at the level of the entire empire, which was offering to the peoples from the Austrian Monarchy full commercial freedom between different regions. Internally, the tariff policy was sustained by the law which was assuring the freedom of trade and by the industrialization law. These were

protecting and promoting the industry, they were encouraging the development of the economy and of the free change and at the same time were creating new favorable conditions for the expansion of technology and for the capital market.

Within the same context, Austria was promoting the economic modernization of Transylvania starting with 1850 on the basis of a liberal economic politics and on the basis of the export of foreign capital in Transylvania. The branches which benefited of Austrian capital were the mining, the steel industry, the timber industry, fact which shows that Austria needed the production of these branched and on this reason, in the neo-absolutism period, it offered a special attention to Transylvania. The most important measure which had a decisive impact on the modernization of the Transylvanian society was the land patent from 1854. The patent from 1854 was completed by similar measures from 1858, which was making clear the agriculture problem from Transylvania. At the same time, a gradual change of the peasantry regarding the land was felt, land which was becoming, at first, the main source of profit and not only of prestige.

In June 1867, the Austro-Hungarian treaty was concluded, and its content, from an economic point of view, was adjusting the commerce and the custom duties, the currency through a commun national bank, the railroads. With all the advantages and disadvantages, the dual agreement concluded at 17 February 1867 was offering to Transylvania an econmic developement in a capitalist way. After 1867, the economy from Transylvania was stimulated by the investments of the Austro-Ungarian state in the same way as with the ones of the Hungarian Empire in particular. In the second half of the 19th century, the economy and the social structure of Transylvania were in a permanent dynamics and the investements for the economic modernization were dedicated to the road network and the railroads, to the industry, to the modernization of the commercial activities, to the credit, and by sustaining some investments by the State, the valorification of the human and natural resourse was intended.

With all the economic progresses recorded by Transylvania during the dual period, it remained backwards from an economic point of view, at the edge of Central Europe and at the suburbs related to the regions from the Center and the West of the Austro-Hungarian Empire, meant to furnish the raw materials and a market place for the Western regions of the Empire, even if it was more developed than Slovakia, Galicia and Bucovina and it was overcoming the general level of the South-East Europe's economy.

The transhumance represented in the second half of the 19th century a wide economic activity, sustained by the road network and by the halts, and, afterwards by fairs and animal fairs, and products from grazing. The wide sheep and cattle trade and its product furnished, along the internal market, the Constantinople's market, the great sheep meat and cheese consumer, through the means of tribute or the willing commerce favoured by the period.

The tariff policy established by Austria in the period 1850-1859, the land laws from 1853-1854, completed by those from 1858 and Secularization Law from 1864 from Romania, which was assuring the right of the land ownership in a modern legal sense, lead to a considerable restriction of Transylvania sheperd from Romania and, at the same time, to the decline of sheperd from Transylvania because of the hard conditions for the transhumance. The changes regarding the property nature relationships strongly influenced the livestock practice. From this point of view, the delimitation of the pastures, the renunciation of the agriculture on crop rotations lead to a modernization in this field.

One of the transhumance's features is represented by the development of the economic relationship between the Romanian regions, determined not only by the economic and pastoral movement, but also by the commercial one, started from Trasylvania. The United Principalities had profit from the sheperds and from the Transylvanian merchants who created a sort of Romanian bourgeoisie and contributed to the economic prosperity of the United Principalities. We mention the fact that the beginning of the bourgeoisie in Transylvania can be related to the Germans who played an important role in Transylvania's life, most of all in the trade life. The intense relationships the German merchants had with the United Principalities allowed the developement of the first cultural and economic centres in the South of the Carpathians. More than this, the Germans had strong relationship with important persons from Wien's court, who had high functions, like: counselors, lawyers, agents and merchants.. They were strongly connected to the Germans from all over the world, starting from the Black Sea to the Adriatic Sea. Therefore, they were well informed about the capitals and the investements meant to be established between the Habsburg Empire in its regions.

In the second half of the 19th century, the tightening of the economic relationships between the Romanian regions was determined by the capitalist production system in a developing mode. The developement of the capitalism in this period quickened the

Transylvanian industrial production meant to get on the markets with a capitalist nature, increasing the dependence of this industry on the Romanian markets from the Carpathians and the Danube. Factories and industries based on Romanian raw materials like: leather industry, medical alcohol, pasta factories, mills, textile factories, including fine fabrics were developed. The internal difficulties which blocked the industrial development in Transylvania were defined by the labour shortages, by the lack of machine building factories, by the lackage of foreign capitals and by the high interests.

From an industrial point of view, Transylvania was based on the raw materials got from the United Principalities, later Romania, for developing its industry. A careful research of the economic relationship between all three Romanian parts, as well as the reflection of these relationships by the social-economic literature of that time gets us to the conclusion that one of the essential condition for the industrial and crafts development from Transylvania was represented by the tight economic connections with the other Romanian regions. Transylvania's industry flourished when the relationships between these regions were free, unhindered by any foreign power. When the economic relationships with the other regions were pressed, hindered, the industry and the crafts recorded a regression as well as the trade with the United Principalities with Transylvania.

The slow, late rhythm of the economic development in the second half of the 19th century made difficult the Austrian participation to the external trade, next to the fact that it was not possible its participation as an European power. With all this, being placed between the modernization necessity asked by the European context and the western competition, Austria was establishing measures to reform and modernize the tax system, it was promoting new tariff politics, it signs different commercial and economic treaties at an European level and, in general, it manages to mitigate the local, economic disparities until the end of the 19th century. After 1867, the Austro-Hungarian external trade was orientated more towards the East of Europe, because there the marketplace of the products did not know so well the competition of the Western products. Within the commercial connections with Romania, the legal background was established by the Convention from 1875, but it did not aply exactly because *the clause of the most favoured nation* were not respected. Despite this fact, the most part of the Austro-Hungarian import from Romania was made through Transylvania, as well as an important part of

the export from Romania was coming from Austro-Ungaria towards Transylvania. An objective analysis of the Romanian-Austrian-Hungarian relationships cannot leave out from a political point of view the influence and the role played by Austro-Ungaria within some international organisms, most of the times managing to impose its own point of view.

The Austro-Hungarian policy from the second half of the 19th century led to many disorders and even to moments of crisis, used in a clever way in order to impose to Romania its policy and to disturb constantly the Romanian-Austro-Hungarian relationships. Still, in order to impose the external Romanian policy and the position held by Romania towards Austro-Hungary, we cannot forget the essential contribution of the politicians of those times, as well as the attitude of the King Charles I, who knew how to fix the country's economic problems more than his origin.

The economic modernization of the United Principalities from the second half of the 19th century started at the same time with the dissolution of the custom barriers from 1848, continued by Cuza's double election, when the Romanian regions were becoming the Romanian United Principalities. At that time, the first step for its economic and financial organization is reflected in the message of the prince Al. I. Cuza from 6/18 of December 1859. It represented an important document in the history of the Romanian economic mentality, being the first official act who showed the social-economic ideology of the new reign and contained a vast concrete economic program. The program from the message was putting emphasis on the industrial development, which was seen within the complex economy, tightly correlated to trade and agriculture. On the other side, the Message was underlining the interdependence between the production branches and the role of the industry regarding the development of the agriculture.

1859 represented the starting point for the social-economic modernization of the country and the statement of a united Romanian state within the European context. In 1859, Al. I Cuza wanted a politics based on the free trade for the economy of the United Principalities. In the same year, it was elaborated *Proiectul de Constituție*. The next year, *Legea asupra patentelor de comerț, industrie și profesiuni* was established, according to which all Romanians were obliged to pay bigger taxes and dues. Projects for creating railroads, roads, telegraphic roads and, in general, projects for the economic development of the country were proposed. By the royal decree from 9/21 of July 1860 the law projected by the Chambers was approved, according to it

the state incomes were including the incomes of the customs, of the salterns, of the exports and the imports of cereals, of cattles of all kind, of sheperd taken from the cattle herders.

After the coup d'etat from 1864, the personal reign of Al. I. Cuza started. In this period, 33 laws were promulgated, established and 40 were applied, the economic ones being representative by the *Legea secularizării*; the establishment of the Chamber of Commerce and Industry; *Legea contabilității publice*, *Legea introducerii sistemului de măsurii și greutate metrice*, *Legea Electorală*, the publishing of the *Condicii de comerț*, the concession of the railroads and the foundation of the National Romanian Bank.

These were continued by the king Charles I, who elaborated some series of laws in the first part of his reign, like: *Legea taxelor asupra băuturilor spirtoase*, la 20 aprilie, *Legea vamală* din 1867, *Legea pentru desființarea monopolului asupra tutunului*, *Legea pentru Podurile cu taxă* from 1868 and the *Legea de vânzare a sării românești*. Starting with 1867, some institutions for credits and the National Bank of Romania were founded. At the same time, railroads, bridges, roads were built; major transformations in the production and the industry of the country were recorded; national currency was adopted; commercial conventions between the European states were concluded, and Romania was getting the economic and politic independence from 1877. All these things were completing a fruitful activity period, who created the internal and international economic premises for getting the state independence in the second half of the 19th century.

The Romanian tariff policy established between 1859-1875 defined the development of the intern and extern Romanian trade. At the same time, it represented a mark of the internal and external politic difficulties of the United Principalities., of the economic interests of the country, specially of the class of the landowners and of commercial and industrial bourgeoisie. Breaking the internal restrictions, unifying the custom territory of the United Principalities, as well as the free sailing on the Danube – a hot issue of the time – represented the defining features for the economic development of the country. Realizing and applying modern, coherent custom tariff, as well as establishing commercial conventions were always influenced by the internal, external politic and economic interests of the country, next to the monopoly and the interests imposed by different presures from Europe.

The market economy characterized by credit, represented the way of getting involved in the modern economy. The credit cannot be approached without the capital export which contributed to the development of some banks and of some industries from the modern period. In the neo-absolutist period, there were five credit institutions in Transylvania, and twenty years after there were twenty. The opening of the branch of the Viennese bank Creditanstalt in Brasov, one of the most commercial Austrian bank, followed by the one from Sibiu, in 1872, played an important role.

After ending the Crimeea War in 1856, the Prusian banker Nulandt was getting, with all the Austrian resistance, a concession for opening a bank of issue and mortgage in Moldavia. Named as the National Bank of Moldavia, it started working in February 1857, but after one year it was declared bankrupt. Intentions for founding new credit institutions and banks were known between 1859-1866, that is the period when Romania was lead by the Regency together with the government lead by I. Ghica. In that time, the law from 23 of February/7 of March was proposed, by the means of which the Anonymous Society „Casa de Comerciul”, respectively the idea of creting a National Bank was founded. The elaboration of a credit legislation and financial aid was one of the major preoccupations from the time of Charles I. At the beginning of the 1869, in order to organize the agricultural credit, it was proposed the creation of a bank named *Banca și Agenția agricolă pentru circulațiunea privată*, than *Casa de Economii și Consemnațiuni*, respectively *Banca Națională a României*, next to some other banks.

In the United Principalities, projects for developing railroads and transports were elaborated during Al. I. Cuza's time, but with no effective result. During the reign of Charles I, the orientation of the Romanian authorities towards the foreigner Prusian investors in the railway constructions lead to the well known political-financial scandal Strousberg. Still, in 1877, the Romanian railroad was having 1300 km, fact which allowed to the country the integration in the European economy in the second half of the 19th century. At the end of this century, Romania was having a railroad network more developed than Serbia and Bulgaria, but inferior to Hungary, as Bogdan Murgescu was observing in the paper *România și Europa. Acumularea decalajelor economice 1500-1600*. By connecting the railroad network with the neighbours, by integrating the Romanian Railroads and the system of the international goods and persons transport , new possibilities for revaluating a better national production on the external market were offered,

alluring by import the necessary goods for a modern economy, implicitly the railroads changed the speed and the transport costs.

In the second half of the 19th century, the United Principalities, later Romania, knew an intense trade with domestic animals, especially that with cattle, as we can see from our chapter. In the period 1861-1877, the cattle trade made between Romania and the other countries, according to the custom statistics recorded for each year 4 439 230 lei, from which 336 407 lei were representing the import and 4 102 823 the export. In the analysed period, we can notice that the cattle export was higher than the import with 3 766 416 lei. From a chronologic point of view, the amplitude of the cattle trade was for the period 1867-1877, after for the period 1861-1866, taking into account the great loss of the cattle because of the epizootic, common for the time. The cattle trade was intense with Austro-Hungary, than with Russia, Turkey, Italy and some other countries. For all the analysed period 1861-1877, the most important was the import from Austro-Hungary, less from Turkey and Russia.

The Romanian imports were coming especially from Austro-Hungary, Germany, England, France, Turkey, and the country's exports were for England, Austro-Hungary, Belgium, Germany, France, Italy and Turkey. But the *Commercial Convention* from 1875 changed suddenly the volume of commercial trade with Austro-Hungary, diminishing it to half, while their export was getting to 370 % over the number before the convention. In some other words, before the Convention, Austro-Hungary was buying from us more products and was selling us less goods, and after the convention was selling more and buying less from Romania. The general view of the Romanian trade with the foreign countries shows that until 1876 Romania exported more than it imported, more precisely, more money was getting in than out in the country.

The developing process of the external trade was initiated through the *Treaty from Adrianopol*, 1829, knowing an increasing growth after the Crimeea War and after the creation of a national state. Making the sailing on the Danube international, creating outside railroads and coupling it to the railroads of the neighbours lead to the extension of the commercial relationships in the European context.

After analysing the economic relationship between Transylvania and the United Principalities in the period 1848-1877, we concluded that these cannot be analysed without

following the development and the modernization of each region in particular. Watching the evolution of the economic relationships in these 29 years, we observed that major changes were produced at a socio-economic level. Through the fiscal and economic politics carried by Austria and later by Austro-Hungary, Transylvania knew a growth of the economy in the period 1850-1875, being an relatively peripheral economic complex whose interactions and connections were orientated towards Wien and Budapest, but also towards the outside of the Carpathians.

The United Principalities were considered modern after 1859, through the economic politics of Al. I. Cuza, and through the one established by Charles I. The free sailing on the Danube, the applying of the reforms with an economic character, the development of the transport and of the means of communication, obtaining the independence, and the interest showed by the Romanian press in solving all these issues proved in the modern period that we cannot speak about Transylvania without relating it to Romania.

The careful research of the economic relationships between the three Romanian parts, as well as the reflection of these relationships in the social-economic literature of the time leads me to the conclusion that one of the conditions essential for the development of the crafts and of the industry in Transylvania was the tight connection with the other Romanian regions. Ion Popescu was noticing in his papers that when these relationships were free, unhindered by any foreign force, the Transylvanian industry flourished. When the economic relationships with the other parts of the country were hindered, the Transylvanian industry and craft regressed. This is due to the fact that economic relationships between the Romanian regions were structured and formed along the time. More than this, they defined the connections through the markets where the Transylvanians were putting almost the entire production of the industry and of the crafts from the United Principalities, later Romania. The passive trade of Transylvania could be put on the nonequivalent exchanges with developed economic countries, to which the incomplete valorification of its natural resources and insufficient capital, credit and high interest rates were added, as the economists of the time were explaining.

Although the European context in the second half of the 19th century was not always for the Romanian cause, the economic relationships between the United Principalities and

Transylvania were well defined, no matter what the politic interests of the European chancelleries were.

BIBLIOGRAFIE

I. Izvoare

a) Izvoare inedite:

Biblioteca Academiei Române din București:

Arhiva Dumitru Brătianu Mapa I

Arhiva Cuza Vodă

Arhiva Ion Ghica I mss. 8

Arhiva Mihail Kogălniceanu

Direcția Arhivelor Centrale Istorice Naționale:

Acte de la Commission mixte pour l'élaboration des tarifs douaniers conventionnels en Roumanie prévue par la Convention entre l'Autriche-Hongrie et la Roumanie du 22 Juin 1875.

Colecția Microfilme Austria (1859-1888) - rolele 301-310.

Fondul: *Casa Regală*, dosar 42/1877.

Fondul: *Direcțiunea Generală a Statisticii (1844-1890)*; Fondul: *Ministerului de Interne al Țării Românești - Direcția Comunală (1838-1879)*.

Fondul: *Ministerului Industriei și Comerțului-Direcția: Măsuri și Greutăți*.

Fondul *Personal A.I. Cuza*.

Fondul *Regelui Carol I (1850-1914)*.

Fondul: *Stabilirea granițelor între Țara Românească și Moldova cu Austro-Ungaria (1835-1911)*.

Fondul: *Mihail Kogălniceanu*.

Ministerul Afacerilor de Externe:

Fondul: *Arhiva istorică (1831-1895)*.

b) Izvoarele editate

Acte și documente relative la istoria renașterii României, Vol. II, București 1889.

Antologia gândirii românești. Secolele XV-XIX, Editura Politică, București, 1967.

Anul 1848 în Principatele Române, Vol. I-IV, Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl, București, 1903.

Documente inedite privitoare la istoria Transilvaniei între 1848-1859, București, 1929.

Documente inedite din timpul ocupațiunii Principatelor Române de către austrieci între 1854-1856, București, 1935.

Documente privitoare la Istoria Economică a României. Statistică - Țara Românească și Moldova, Seria B, Vol. I. București, 1960.

Documente privind Unirea Principatelor: 1856-1859, Vol. II, București, 1984.

Enciclopedia României, Vol. III, Imprimeria Națională, București, 1939.

Texte de literatură economică în România secolului XIX, Vol. I, Editura Academiei Române, București, 1960.

Surse statistice:

Analele Statistice pentru cunoașterea părții muntene din României: 1860-1868.

Economia Națională: 1873-1876.

Economul: 1873-1878.

Magyar Statistikai Évkönyv: 1867-1876, Budapesta.

Statistica Agricolă: 1870 – 1872.

Statistica vânzării tutunurilor în România :1872-1892.

Statistica Comerțul exterior, import și export: 1871 – 1877.

II. Lucări de specialitate

a) Lucrări generale:

- 1. Adam, Iosif**, *Premise ale formării pieței economice unitare românești. Documente 1862-1914*, s.n., București, 1983.

2. **Adamescu, Gheorghe**, *Câteva cuvinte despre dualismul austro-ungar*, Typo-lith J. Schen, Galați, 1892.
3. **Adăniloaie, Nichita**, *Reforma agrară din 1864: aplicarea Legii rurale*, Editura Academiei R.S.R., București, 1968.
4. **Alesandrini, N.A.**, *Statistica României de la Unirea Principatelor până în prezent*, Vol. II, Editura H. Goldner, Iași, 1898.
5. **Alimaneștianu, C.**, *Studiu asupra legii minelor*, Tipografia Joseph Göbel, București, 1898.
6. **Angelescu, Ion N.**, *Evoluția economică a Țărilor Române*, Vol. I, s.n., București, 1916.
7. **Idem**, *Politica economică a României Mari*, București, 1918.
8. **Idem**, *Politica economică a României față de politica economică imperialistă*, Editura Tipografiile Române Unite, București, 1923.
9. **Idem**, *Problema noastră monetară*, Editura „Curierul Judiciar”, București, 1925.
10. **Apostol, Stan**, *Independența României. Detașarea de piața otomană și reatașarea de Europa: 1774-1875*, Editura Albatros, București, 1998.
11. **Aurelian, Petru S.**, *Politica noastră comercială față cu convențiunile de comerț*, București, 1885.
12. **Idem**, *Terra nostra. Schițe economice asupra României*, Ed. a II-a, Tipografia Academiei Române, București, 1880.
13. **Idem**, *Politica noastră vamală*, București, 1890.
14. **Idem**, *Viitorul nostru economic*, București, 1890.
15. **Idem**, *Opere economice*, Editura Academiei R.S.R., București, 1967.
16. **Axenciuc, Victor**, *Formarea sistemului industrial modern în România. Etapa 1859-1914. Demarajul industrializării*, Editura Academiei Române, București, 2008.
17. **Idem**, *Evoluția economică a României*, Vol. III: Credit, comerț, finanțe publice, Editura Academiei Române, București, 2000.
18. **Idem**, *Avuția națională a României. Cercetări istorice comparate: 1860-1939*, Editura Centrul Român de Economie Comparată și Consensuală, București, 2000.
19. **Idem**, *Introducerea în istoria economică a României. Epoca modernă și contemporană*, Vol. I, Editura Fundației „România Mare”, București, 1999.

20. **Idem**, *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice:1859-1947*, Vol. II: Agricultura, Editura Academiei Române, București, 1996.
21. **Idem**, *Evoluția economică a României. Cercetări statistico-istorice: 1859-1947*, Vol. I, Editura Academiei Române, București, 1992.
22. **Axenciuc, Victor; Tiberian, Ioan**, *Premise economice ale formării statului național unitar român*, Editura Academiei R.S.R., București, 1979.
23. **Balog, Marin Iosif**, *Dilemele modernizării. Economia și societatea în Transilvania 1850-1875*, Editura Internațional Book Acces, Cluj-Napoca, 2007.
24. **Barițiu, George**, *Părți alese din istoria Transilvaniei pe două sute de ani în urmă*, Vol. II, Sibiu, 1890.
25. **Barițiu, George; Rațiu, Ioan**, *Petițiune subșternută Maiestății Sale Ces. Reg. Apostolice în 30 decembrie 1866*, Tipografia Römer & Kamner, Brașov, 1867.
26. **Baron, Mircea**, *Istoria economiei*, Editura Universitas, Petroșani, 2006.
27. **Báthory, Ludovic**, *Camera de Comerț, Industrie și Agricultură. Cluj. 150 de ani în slujba comunității de afaceri 1850-2000*. Monografie, Cluj-Napoca, 2000.
28. **Băicoianu, Constantin**, *Istoria politicii noastre vamale și comerciale de la Reglementul Organic și până în prezent*, Editura Academie R.S.R., București, 1904.
29. **Idem**, *Istoria politicii noastre monetare și a Băncii Naționale*, Vol. 1-3, București, 1932-1939.
30. **Idem**, *Problemele convențiilor veterinare. Politica veterinară și comerțul nostru de vite de la 1860 până în prezent*, București, 1903.
31. **Idem**, *O pagină din istoria relațiilor noastre vamale cu Austro-Ungaria*, București, 1898.
32. **Bălcescu, Nicolae**, *Question économique des Principautés Danubiennes*, Paris, 1850.
33. **Idem**, *Opere. Scrieri istorice, politice și economice*, Vol. I, Editura Academiei R.S.R., București, 1953.
34. **Bărbat, Vasile**, *Istoria comerțului românesc. Epocă mai nouă*, București, 1925.
35. **Berca, Alex**, *Crizele economice și ciclitatea lor*, Institutul European, Iași, 2011.
36. **Berindei, Dan**, *Constituirea României moderne*, Editura Enciclopedică, București, 2009.

37. **Idem**, *Epoca unirii*, Editura Corint, București, 2000.
38. **Idem**, *Constituirea României moderne*, Editura Enciclopedică, București, 2009.
39. **Boicu, Leonid**, *Din istoria diplomației europene: anul 1859 la români*, Editura Institutul European, Iași, 1996.
40. **Idem**, „Geneza Chestiunii române”, *ca o problemă internațională*, Editura Junimea, Iași, 1975.
41. **Idem**, „Austria și Principatele Române în vremea Războiului Crimeii (1853-1856)”, Editura Academiei R.S.R., București, 1972.
42. **Berindei, Dan; Adăniloie, Nichita; Bocșan, Nicolae; Maior, Liviu; Retegan, Simion**, *Istoria românilor*, Vol. VII, Tom I, *Constituirea României moderne (1821-1878)*, Editura Enciclopedică, București, 2003.
43. **Bérenger, Jean**, *Istoria Imperiului Habsburgilor*, traducere de Nicolae Baltă, Editura Teora, București, 2000.
44. **Beșliu, Olga; Frâncu, Raluca Maria**, *Din istoria breslelor sibiene*, Editura „Altip”, Ediția a II-a, Alba-Iulia, 2009.
45. **Bley, Gustave**, *La Roumanie- Etude economique et commerciale*, Paris, 1896.
46. **Bodea, Cornelia**, *1848 la români. O istorie în date și mărturii*, Vol. I, Editura Enciclopedică, București, 1998.
47. **Bossy, Raoul V.**, *Politica externă a României*, Editura Cultura Națională, București, 1928.
48. **Buzea, Nicolae T.**, *Introducere în istoria doctrinelor economice*, Tipografia „Edison”, Iași, 1925.
49. **Carbonaro, Giuseppe; Venanzoni, Giuseppe**, *L'economia in cifre*, Editrice Ediese, Roma, 1987.
50. **Cârțână, Ion; Seftiuc, Ion**, *Dunărea în istoria poporului român*, Editura Științifică, București, 1972.
51. **Cheresteșiu, Victor**, *Românii și ungurii. Scurtă privire istorică asupra raporturilor româno-maghiare din Ardeal*, Editura de Stat, București, 1974.
52. **Chiorean, Ioan**, *Geneza și sfârșitul Imperiului Austro-Ungar*, Editura „Mica Doris”, Tg. Mureș, 1995.

53. **Cliveti, Gheorghe**, *România și Marile Puteri Garante: 1856-1878*, s.n., Iași, 1988.
54. **Idem**, *România și crizele orientale: 1853-1913*, Editura Fundația Axis Universitaria, Iași, 1997.
55. **Constantin, Florin**, *O istorie sinceră a poporului român*, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997.
56. **Constantinescu, Nicolae N.**, *Istoria economică a României: de la începuturi până la cel de-al doilea Război Mondial*, Editura Economică, București, 1997.
57. **Constantinescu-Mircești, C.**, *Păstoritul transhumant și implicațiile lui în Transilvania și Țara Românească în secolele XVIII-XIX*, Editura Academiei Române, București, 1976.
58. **Cosmescu, Ion**, *Unirea și independența în gândirea economică românească*, Editura Economică, București, 1998.
59. **David, Prodan**, *Transilvania și iar Transilvania*, Editura Enciclopedică, București, 2002.
60. **Idem**, *Din istoria Transilvaniei. Studii și evocări*, Editura Enciclopedică, București, 1991.
61. **Demetrescu, Eugen**, *Influența școlii economice liberale în România, în veacul al XIX-lea*, București, 1935.
62. **Drăghicenu, Mathei**, *Politica noastră economică și comercială*, București, 1898.
63. **Drecin, Mihai**, *Banca Albina din Sibiu. Instituție națională a românilor transilvăneni: 1871-1918*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1982.
64. **Idem**, *Istorie financiar-bancară*, Vol. II: *Studii asupra băncilor săsești, maghiare și slovace din Austro-Ungaria (1867-1918)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
65. **Diaconovich, Constantin**, *Enciclopedia Română*, Tomul III, Editura și Tipografia lui W. Krafft, Sibiu, 1908.
66. **Dobrescu, Vasile**, *Sistemul de credit românesc din Transilvania 1872-1918*, Editura Universității „Petru Maior”, Tg. Mureș, 1999.
67. **Dragomir, Nicolae**, *Din trecutul oierilor mărgineni din Săliște și comunele din jur*, Editura Institutul de Arte Grafice Ardealul”, București, 1926.
68. **Idem**, *Oierii Mărgineni și transhumanța lor în Dobrogea de Sud*, Editura Glasul Bucovinei, Cernăuți, 1938.

69. **Dronca, Lucian**, *Băncile românești din Transilvania în perioada dualismului austro-ungar (1867-1918). Contribuții istorice*, Editura Presa Universitară, Cluj-Napoca, 2003.
70. **Idem**, *Din politica financiară a românilor ardeleni, 1866-1918*, Editura Presa Universitară, Cluj-Napoca, 1999.
71. **Dobrovici, G.M.**, *Istoricul dezvoltării economice și financiare a României și împrumuturile contractante: 1823-1933*, București, 1934.
72. **Furnică, Dumitru Z.**, *Din trecutul românesc al Brașovului*, București, 1937.
73. **Feltl, Günter**, *150 Jahre österreichische Gewerbepolitik unter dem Aspekt der Zugangsvoraussetzungen zur Gewerbeausübung*, Wien, 2011- Teză de doctorat.
74. **Filiti, Ioan C.**, *Proiecte inedite de reforme din vremea unirii Principatelor Române*, București, 1936.
75. **Giurescu, Constantin**, *Viața și opera lui Cuza Vodă*, Editura Curtea Veche, București, 2000.
76. **Giurescu, Constantin; Giurescu, D.C.**, *Istoria românilor*, Editura Albatros, București, 1998.
77. **Ghelasse, Ion**, *Din trecutul economic-comercial al brașovului și împrejurimilor*, București, 1931.
78. **Idem**, *Comerțul și valorificarea lânei în cadrul economiei internaționale*, s.n., București, 1937.
79. **Idem**, *Mocanii. Importanța și evoluția lor social-economică în România*, Editura Tiparul Românesc, București, 1944.
80. **Gheonea, Valentin**, *Studii de istorie economică și istoria gândirii economice*, Vol. III, Editura Academiei, București, 1989.
81. **Ghica, Ion**, *Amintiri din pribegia după 1848*, Editura Librăriei Socec & Co, București, 1889.
82. **Goia, Ioan Augustin**, *Economia rurală tradițională în nord-vestul Transilvaniei. Coordonate ale sistemului local-agricol de creștere a ovinelor (sec. XIII-XX)*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012.
83. **Good, David F.**, *The Economic Rise of the Habsburg Empire 1750-1914*, Berkeley, 1984.

84. **Gologan, N.G.**, *Cercetări privitoare la trecutul comerțului românesc din Brașov*, s.n., București, 1928.
85. **Idem**, *Camera de Comerț și Industrie din Brașov*, Brașov, s.n., 1935.
86. **Gozzini, Mario**, *Storia politica del mondo. Il secolo XIX dal 1815 al 1871*, Editori Vallecchi, Vol. V, Firenze, 1974.
87. **Grant, Neil**, *L'era moderna*, Editori A. Vallardi, Milano, 1984.
88. **Gräf, Rudolf**, *Domeniul bănățean al STEG 1885-1920. Din istoria industrială a Banatului montan*, Editura Banatica, Reșița, 1997.
89. **Gheron, Netta**, *Expansiunea economică a Austriei și exploatările ei orientale*, Editura Cartea Românească, București, 1931.
90. **Ghica, Ion**, *Convorbiri economice*, Vol. III, București, 1884.
91. **Goia, Ioan Augustin**, *Economia rurală tradițională în nord-vestul Transilvaniei. Coordonate ale sistemului local-agricol de creștere a ovinelor (sec. XIII-XX)*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012.
92. **Gorovei, Artur**, *Primul Proiect de Constiuție întocmit de Comisiunea Centrală din 1859*, Tipografia Josef Benedit, Fălticeni, 1914.
93. **Göllner, Carol**, *Gândirea economică a sașilor din Transilvania în secolul al XIX-lea*, Editura Academiei, București, 1969.
94. **Gwartney, James D.**, *Liberalismul economic. O introducere*, Editura Humanitas, București, 2008.
95. **Hangiu, Ion**, *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*, Editura Institutului Cultural Român, București, 2004.
96. **Idem**, *Dicționarul presei literare românești (1790-2000)*, Editura Institutului Cultural Român, București, 2004.
97. **Hașeganu, Ilie**, *Mărginenii în viața economică a Transilvaniei și a Vechiului Regat*, București, 1941.
98. **Heer, Jean**, *Storia di un secolo 1866- 1966*, Impremeria Réunies S.A., Losanna, 1966.
99. **Hitchins, Keith**, *Studii privind Istoria Modernă a Transilvaniei*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1970.

100. **Ilincioiu, Ion**, *Țăranii, pământul și moșierii din România 1864-1888*, Editura Politică, București, 1982.
101. **Iovan, Vasile**, *Românii din nord-vestul Transilvaniei între 1867 și 1910*, Editura Răsunetul, Bistrița, 1998.
102. **Irene, Etzersdorfer**, *Imperiul la periferie: urme austriece în Transilvania*, Editura Prohistoria, Wien, 2007.
103. **Ioachim, Lazăr**, *Studii de istorie modernă a Transilvaniei*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2012.
104. **Ionescu, D.B.**, *Compendiu de istoria doctrinelor economice*, Institutul Litografic Schildkraut, Cluj-Napoca, 1937.
105. **Ionescu, Virgil I.**, *Opera lui Mihail Kogălniceanu sub raportul faptei și gândirii social-economice*, Editura „Scrisul românesc”, Craiova, 1979.
106. **Ionescu, Toader**, *Dezvoltarea Transilvaniei în viziune economică. Schiță analitico-istorică*, Editura Studia, Cluj-Napoca, 2011.
107. **Ionescu, Toader; Petrescu, Daciana Crina**, *Studii de istorie a gândirii economice*, Editura EFES, Cluj-Napoca, 2006.
108. **Iordache, Anastasie**, *Instituirea Monarhiei Constituționale și regimului parlamentar în România: 1866-1871*, Editura Majadahonda, București, 1997.
109. **Iordachescu, V. Th.**, *Evoluția politicii și a legislației vamale a României*, Vol. I: 1408-1886, București, 1934-1935.
110. **Iorga, Nicolae**, *Question économique des Principautés Danubiennes*, Paris, 1850.
111. **Idem**, *Mărturii istorice privitoare la viața și domnia lui Știrbei Vodă*, București, 1905.
112. **Idem**, *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria*, București, 1915.
113. **Idem**, *Istoria presei românești. De la primele începuturi până la 1916*, Editura Atelierele Societății Anonime "Adeverul", București, 1922.
114. **Idem**, *Istoria românilor*, Ediția a VI-a, București, 1926.
115. **Idem**, *Istoria comerțului românesc. Epoca mai nouă*, Editura Tiparului Românesc, București, 1937.
116. **Idem**, *Istoria comerțului cu Orientul*, Editura „Cartea Românească”, București, 1939.
117. **Idem**, *Chestiunea Dunării*, Editura Institutul European, Iași, 1998.

118. **Ivanciuc, Nicolae-Văleanu; Ionescu, Toader; Pinczés Iulius**, *Gândirea economică în Transilvania (1784-1918)*, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.
119. **Jelavich, Barbara**, *Istoria Balcanilor secolele al XVIII-lea și al XIX-lea*, Vol. I, traducere de Mihai-Eugen Avădanei, Editura Institutului European, Iași, 2007.
120. **Jinga, Victor**, *Probleme fundamentale ale Transilvaniei*, Ediția a II-a, Editura Muzeul Județean de Istorie, Brașov, 1995.
121. **Idem**, *Principii și orientări ale comerțului exterior al României (1859-1916)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1975.
122. **Idem**, *Gândire economică românească în secolul al XIX-lea : considerațiuni sumare*, Editura Ardealul, Cluj-Napoca, 1936-1937.
123. **Kirițescu, Costin**, *Sistemul bănesc și precursorii lui*, Vol. I, Editura Enciclopedică, București, 1997.
124. **Kecskés, I.; Bérenyi, Adam**, *Ideile economice progresiste ale profesorului Brassai Sámuel*, Cluj-Napoca, 1958.
125. **Komlos, John**, *The Habsburg Monarchy as a Customs Union: Economic Development in Austria-Hungary in the Nineteenth Century*, Princeton, 1983.
126. **Lapedatu, Ion**, *Memorii și amintiri*, Ediție îngrijită, prefață și note de Ion Opreș, Editura Institutul European, București, 1998.
127. **List, Friedrich**, *Sistemul național de economie politică*, Editura Academiei, București, 1973.
128. **Lumperdean, Ioan**, *Victor Jinga despre literatura și gândirea economică românească din secolele XVIII-XIX*, s.n., Cluj-Napoca, 1997.
129. **Idem**, *Introducerea în istoria economiei de piață*, Editura Presa Universitară Clujană, Cluj-Napoca, 2002.
130. **Lungu, Corneliu Mihai**, *Problema Transilvaniei și relațiile României cu Austro-Ungaria 1876-1886*, s.n., Cluj-Napoca, 1998.
131. **Lupaș, Ioan**, *Din istoria Transilvaniei*, Editura Eminescu, București, 1988.
132. **Lupaș-Vlasiu, Mariana**, *Aspecte din istoria Transilvaniei*, Editura România Press, București, 2001.

133. **Manea, Ion**, *Monarhia constituțională în România. Enciclopedie politică (1866-1938)*, Editura Enciclopedică, București, 2001.
134. **Marcu, Nicolae**, *Istorie economică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
135. **Mateescu, Tudor**, *Păstoritul mocanilor pe teritoriul dintre Dunăre și Marea Neagră*, Direcția Generală a Arhivelor de Stat, București, 1986.
136. **Metes, Ștefan**, *Păstorii ardeleni în Principatele Române*, Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, Cluj, 1925.
137. **Idem**, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1977.
138. **Mihalache, Marin**, *Cuza Vodă*, Editura Tineretului, București, 1967.
139. **Mitilineu, Mihail**, *Colecțiune de tratate și Convențiunile României cu puterile străine: de la anul 1368 până în zilele noastre*, Noua Typographie a Laboratorilor Români, București, 1875.
140. **Mitu, Nicolae Răzvan**, *România în sud-estul Europei (Evoluții balcanice în secolul XIX-XX)*, Editura Aius PrintEd, Craiova, 2011.
141. **Moga, D.**, *Înființarea Gremiului comercial român din Brașov*, Institutul de Arte Grafice „Astra”, Brașov, 1941.
142. **Moga, Ioan**, *Războiul vamal dintre Austro-Ungaria și România în lumina intereselor economice ale Transilvaniei*, Imprimeria Națională, București, 1936.
143. **Idem**, *Scrieri istorice*, Editura Dacia, Cluj, 1973.
144. **Murgescu, Bogdan**, *România și Europa. Acumulare de decalaje 1500-2010*, Editura Polirom, Iași, 2010.
145. **Murgescu, Costin**, *Drumurile unității românești. Drumul oilor și drumurile negustorești*, Editura Enciclopedică, București, 1996.
146. **Murgescu, Constantin**, *Mersul ideilor economice la români*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
147. **Nagy, Róbert-Miklós**, *Capitalul - Forță a transformării. Rolul capitalului german în industrializarea Transilvaniei (1880-1918)*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2011.

148. **Neagoie, Stelian**, *Memoriile Regelui Carol I al României*, Vol. I: 1866-1869, Editura Scripta, București 1992.
149. **Negru, Ioana; Negru, Anca; Parsons, Stephen D.**, *Acțiunea umană. Perspectiva școlii austriece Rothbard și Praxeologia*, Editura Institutul European, București, 2011.
150. **Netea, Vasile**, *Lupta românilor din Transilvania pentru libertatea națională (1848-1849)*, Editura Științifică, București, 1974.
151. **Idem**, *George Barițiu. Viața și activitatea sa*, Editura Științifică, București, 1966.
152. **Ortolane, Oddone**, *Storia contemporanea dal 1815 ad oggi*, Editore Felice Le Monnier, Firenze, 1973.
153. **Oțetea, Andrei**, *Scrieri istorice alese*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980.
154. **Panaiteescu, P.N.**, *Răbojul. Studiu de istorie economică și socială la români*, Editura, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului. Imprimeria Națională, București, 1946.
155. **Idem**, *Însemnătatea economică a mocanilor în istoria Țării Românești*, Editura Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, București, 1936.
156. **Panaiteescu, P. P.**, *Introducere la istoria culturii românești*, Editura Științifică, București, 1969.
157. **Idem**, *Însemnătatea economică a mocanilor în istoria Țării Românești*, Editura Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, București, 1936.
158. **Pîrnac, Mariana; Pîrnac, Iulian Liviu**, *Din istoria Transilvaniei: (1866-1876)*, Editura Tipoalex, Alexandria, 2008.
159. **Peck, James Foreman**, *Storia dell'economia internazionale dal 1850 a oggi*, Editrice Il Mulino, Bologna, 1999.
160. **Petrescu, Christian**, *Etape doctrinare în economia politică*, București, 1946.
161. **Popa, Petre**, *Istoria economiei naționale a României*, Editura Universității din Pitești, Pitești, 1999.
162. **Popa, Mircea; Tașcu, Valentin**, *Istoria presei românești din Transilvania de la începuturi până în 1918*, Editura Tritonic, București, 2003.
163. **Popescu, Alexandru**, *Relații româno-austriece*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
164. **Popescu, Gheorghe**, *Liberalismul economic*, Editura Mesagerul, Cluj-Napoca, 1997.
165. **Popescu, Mihail**, *Documente inedite din preajma Unirii Principatelor*, București, 1928.

166. **Idem**, *Documente inedite privitoare la istoria Transilvaniei între 1848-1859*, Editura Cartea Românească, București, 1929.
167. **Idem**, *Documente inedite din timpul ocupațiunii Principatelor Române de către austrieci între 1854-1856*, București, 1935.
168. **Pascu, Ștefan**, *Atitudinea românilor din Transilvania față de dualismul austro-ungar (1865-1900)*, Editura Dacia, Cluj, 1978.
169. **Idem**, *Contribuția lui A.D. Xenopol la economia românească*, Tipografia „Dacia Traiană”, Sibiu, 1938.
170. **Idem**, *Meșteșugurile din Transilvania până în secolul al XVI-lea*, Editura Academiei R.S.R., București, 1954.
171. **Petrescu, Christian**, *Etape doctrinare în economia politică*, București, 1946.
172. **Popescu, Alexandru**, *Relații româno-austriece*, Editura Institutul European, Iași, 1998.
173. **Popovici, V.; Angelescu, C.C.; Boicu, Leonid; Corivan, Nicolae; Negruți-Munteanu, E.; Turcu, C.**, *Dezvoltarea economiei Moldovei între anii 1848 și 1864*, Editura Academiei R.S.R., București, 1963.
174. **Pop, Ștefan**, *Convențiunea cu Austro-Ungaria*, Editura,, Tipografia Ștefan Mihăilescu București, 1886.
175. **Rădulescu-Valasoglu, Irina**, *Alexandru Ioan Cuza și politica europeană*, Editura Academiei R.S.R., București, 1974.
176. **Rebreanu, Romulus**, *Austria și problema orientală (1863-1867)*, Tipografia Minerva, Brașov, 1944.
177. **Retegan, Simion**, *Dieta Românească a Transilvaniei (1863-1864)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1979.
178. **Roman, Sandgruber**, *Ökonomie und Politik. Österreichische Wirtschaftsgeschichte vom Mittelalter bis zur Gegenwart*, Vol. 10, Ueberreuter, Viena, 1995, Seria Österreichische Geschichte, Editor Herwig Wolfram.
179. **Răduică, Georgeta; Răduică, Nicolin**, *Dicționarul presei românești (1731-1918)*, Editura Științifică, București, 1995.
180. **Santarelli, Enzo**, *Il mondo contemporaneo. Cronologia storica 1870-1974*, Vol. I, Editori Riuniti, Roma, 1975.

- 181. Sava, Eduard**, *Economia industriei transportului și evoluția agriculturii, industriei și comerțului în România (1859-1902). Istoria căilor ferate și dezvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influența industriei transporturilor*, s.n., București, 1904.
- 182. Savin, Tudor**, *Capitalul străin în România*, Editura Eminescu, 1947.
- 183. Slăvescu, Victor**, *Domnitorul Cuza și Victor Place*, Editura Cartea Românească, București, 1942.
- 184. Idem**, *Nicolae Suțu și domnitorul Grigore Ghica*, Editura Fundației Culturale Mihail Kogălniceanu, București, 1942.
- 185. Staicovici, Chr. D.**, *Activitatea Camerei de Comerț și Industrie din București de la înființarea sa până la 1 aprilie 1911*, Tipografia G.A. Lăzăreanu, București, 1911.
- 186. Strat, Ion**, *Tractat complectu de economie politică*, București, 1870.
- 187. Suci, Dumitru**, *Antecedentele dualismului austro-ungar și lupta națională a românilor din Transilvania. 1848-1867*, Edit. Albatros, București, 2000.
- 188. Suțu, Nicolae**, *Scurtă privire asupra stării economice a Moldovei*, Iași, 1838.
- 189. Idem**, *Noțiuni statistice asupra Moldovei*, Tipografia Buciumului Român, Iași, 1852.
- 190. Idem**, *Câteva observațiuni cu privire la statistica României*, Iași, 1867.
- 191. Idem**, *Opere economice*, Editura Științifică, București, 1957.
- 192. Șuta-Selejan, Sultana**, *Doctrine și curente în gândirea economică modernă și contemporană*, Editura ALL, București, 1994.
- 193. Taylor, A.J.P.**, *Monarhia Habsburgică. O istorie a Imperiului Austriac și a Astro-Ungariei*, Editura ALLFA, București, 2002.
- 194. Tașcă, Gheorghe**, *Liberalismul economic*, București, 1923.
- 195. Tișcă, Emil**, *O privire asupra vieții financiare și economice din nord-vestul Ardealului*, Editura Revistei „Viața socială CFR”, Satu- Mare, f.a.
- 196. Vaida, Aurel**, *Revoluția de la 1848-1849 în nordul Transilvaniei*, Editura Academiei Române, București, 1998.
- 197. Văleanu Ivanciuc, Nicolae; Ionescu, Toader; Pinczés, Iulius**, *Gândirea economică din Transilvania: 1784-1918*, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.

198. **Vuia, Romulus**, *Tipuri de păstori la românii secolului XIX-lea, începutul secolului XX*, Editura Academiei R.S.R., București, 1964.
199. **Xenopol, A.D.**, *Studii Economice*, Craiova, 1882.
200. **Idem**, *Memoriu asupra unor îmbunătățiri de realizat în Nordul Moldovei*, Iași, 1891.
201. **Zane, Gheorghe**, *Studii*, Editura Eminescu, București, 1980.
202. **Idem**, *Obiectivele economice ale revoluției de la 1848 în Țările Române. Progresul economic în România*, Editura Polirom, București, 1977.
203. **Idem**, *Industria din România în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*, Editura Academiei R.S.R., București, 1970.
204. **Idem**, *Economia de schimb în Principatele Române*, Editura Casei Școalelor, București, 1930.
205. **Idem**, *Marx și Bălcescu*, Editura Viața Românească, Iași, 1927.
206. **Zöllner, Enrich**, *Istoria Austriei de la începuturi până în prezent*, traducere realizată de Adolf Armbruster, Ediția a VIII-a, Vol. II, Editura Enciclopedică, București 1997.
207. **Zub, Alexandru**, *Mihail Kogălniceanu istoric*, Editura Junimea, Iași, 1974.

b) Studii și articole

1. **Achim, Vasile**, „Institute, societăți și asociații economice cu scopuri politice și național culturale în nord-vestul României (1848-1918)”, în: *Acta Musei Porolissensis*, nr. 9, 1985.
2. **Adam, Iosif**, „Cu privire la formarea pieței economice unitare românești”, în: *Sargeția*, nr. 16-17, 1982-1983.
3. **Idem**, „Contribuții privind capitalul străin în industria Transilvaniei în preajma primului Război Mondial”, în: *Revista de Istorie*, nr. 33, 1980.
4. **Idem**, „Premisele economice ale cuceririi independenței de stat a României”, în: *Muzeul Național*, nr. 4, 1978.
5. **Alexianu, Al.**, „Târguri și hanuri. Mărturii ale relațiilor economice de odinioară”, în: *Viața economică*, nr. 13, 1966.
6. **Amza, Cornel**, „Sistemul de credit românesc în Banat și Transilvania sfârșitul secolului al XIX-lea”, în: *Studii de Istorie a Banatului*, 1993-1994.

7. **Anghel, Gheorghe**, „Considerații privind efortul economico-financiar al României pentru Războiul de Independență”, în: *Muzeul Național*, nr. 4, 1978.
8. **Axenciuc, Victor**, „Legături economice dintre Transilvania și celelalte provincii românești în secolul al XIX-lea”, în: *Studii de istorie economică și istoria gândirii economice*, București, 2005.
9. **Idem**, „Pe urmele leului nostru”, în: *Materiale Istorice*, nr. 1-2, 2000.
10. **Idem**, „Penetrația capitalului străin în România până la primul Război Mondial”, în: *Revistă de Istorie*, nr. 5, 1981.
11. **Idem**, „Legături economice și comunitatea de viață economică a poporului român în secolul al XIX-lea”, în: *Analele de Istorie*, nr. 2, 1974.
12. **Atanasiu, Carmen**, „Preocupări ale statului român pentru intensificarea traficului pe Dunăre la sfârșitul secolului al XIX-lea, începutul secolului XX”, în: *Dobrogea-repere istorice*, Constanța, 2000.
13. **Balogh, Adabert**, „Aspecte privind pătrunderea capitalului străin în industria minieră din Maramureș între anii 1860-1918”, în: *Anuarul Marmația*, nr. 4, 1978.
14. **Balog, Marin Iosif**, „Criza economică din 1873. Manifestare și percepția ei în economia și societatea transilvană”, în: *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”*, nr. 50, Series-Historica, 2011.
15. **Idem**, „Reformele agrare de la mijlocul secolului al XIX-lea și efectele lor asupra modernizării în societatea transilvăneană (1850-1880)”, în: *Schimbare și devenire în istoria României*, Editura Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008.
16. **Idem**, „Influența băncilor asupra vieții urbane. Brașovul – centru financiar și bancar al Transilvaniei la mijlocul secolului al XIX-lea”, în: *Historia Urbana*, Tom. XV, nr. 1-2, 2007.
17. **Idem**, „Politica financiară a Vienei în Transilvania între Revoluția Pașoptistă și dualism: cazul filialei brașovene a Băncii Vieneze Creditanstalt”, în: *Arhiva Someșană*, nr. 5, 2006.

18. **Idem**, „Arii de atracție” și rețelele de relații economice între sat și oraș în modernizarea economică a Transilvaniei la mijlocul secolului al XIX-lea (1850-1875)”, în: *Țara Bârsei*, nr. 3, 2004.
19. **Idem**, „Efectele politicilor economice ale Statului Austriac asupra modernizării economice a Transilvaniei la mijlocul secolului al XIX-lea (1850-1875)”, în: *Revista Bistriței*, nr. 17, 2003.
20. **Balog, Marin Iosif; Mádly, Loránd**, „Eforturi de modernizare economică și redresare financiară a Imperiului Habsburgic în anii 1853-1854: împrumutul intern pe bază de subscripțiuni publice din 1854 și rolul Transilvaniei”, în: *Studia Hebraica*, nr. 1-2, 2003.
21. **Balog, Marin Iosif; Radu, Măriuca**, „Camera de Comerț și Industrie din Brașov și implicarea sa în eforturile de modernizare economică a sud-estului Transilvaniei”, în: *Arhiva Someșană*, Seria a III-a, 2004.
22. **Balog, Marin Iosif; Pavel, Teodor**, „Politica fiscală a Vienei în Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea: între centralism birocratic și modernizare regional”, în: *Opțiuni democratice la popoarele central-est europene în secolul al XIX-lea*, Cluj-Napoca, 2006.
23. **Banu, Angela**, „Datoria publică în bugetul României (1864-1946)”, în: *Două secole de tradiție românească*, București, 2003.
24. **Bălan, Constantin**, „Realități din viața social-economică a Țărilor Române la începutul epocii moderne”, în: *Identitatea națională și spirit european*, nr. 4, 2003.
25. **Bărbat, Al.**, „Dezvoltarea și decăderea ultimei grupări de negustori de intermediere ai Brașovului în secolul al XIX-lea”, în: *Studii*, nr. 16, 1963.
26. **Idem**, „Fabrica de hârtie de la Zărnești 1852-1872”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 4, 1962.
27. **Brătianu, Gheorghe I.**, „O lege votată în Dieta Transilvaniei din 1863”, în: *Analele Academiei Române – Memoriile secțiunii Istorice*, Seria III, Tom XXV, București, 1943.
28. **Bellu, Radu**, „130 de ani de la intrarea primului tren în Brașov (1873 – 1 iunie – 2003)”, în: *Țara Bârsei*, nr. 2, 2003.
29. **Berenyi, Adam**, „Opinii cu privire la industrializare în Transilvania”, în: *Culegere de studii și cercetări economice*, Vol. VI, Cluj-Napoca, 1980.

30. **Berindei, Dan**, „Gazeta Transilvaniei și Unirea Principatelor”, în: *130 de ani de la apariția Gazeta Transilvaniei*, Brașov, 1969.
31. **Besomi, Daniele**, „James Anthony Lawson on commercial panics and their recurrence”, în: *Structural Change and Economic Dynamics*, nr. 19, Oxford, 2008.
32. **Boia, Lucian**, „O convenție româno-maghiară din anul 1865”, în: *Studii istorice româno-ungare*, București, 1999.
33. **Boicu, Leonid**, „Înnoirea structurii social-economice a României în anii domniei lui A.I. Cuza”, în: *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, nr. 10, 1973.
34. **Bucur, Corneliu**, „Invariantă și variabilitate în păstoritul tradițional”, în: *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei*, nr. X, Cluj, 1978.
35. **Bunea, Aurelia**, „Ecoul Unirii Țării Românești și Moldova în presa din Transilvania”, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria „Historia”*, nr. IV, 1959.
36. **Bușă, Daniela**, „Consecvență și concesiuni în politica comercială a României (sfârșitul secolului al XIX-lea –începutul secolului al XX-lea)”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 15, 2005.
37. **Bușe, Constantin**, „Contribuții privind regimul vamal al Principatelor Române în perioada 1838-1874”, în: *Analele Universității București. Secția Istorie*, nr. 2, 1971.
38. **Idem**, „Unele considerații privind viața economică a României între 1862 și 1876”, în: *Analele Universității București*, nr. 2, 1973.
39. **Idem**, „Porturile de pe litoralul Vestic al Mării Negre. Modernizarea și activitatea lor comercială la cumpăna dintre secolul XIX și începutul secolului XX”, în: *Revistă Istorică*, nr. 7-8, 1996.
40. **Idem**, „Interesele economice franceze la Dunărea de Jos”, în: *Hegemoniile trecutului. Evoluții românești și europene*, București, 2006.
41. **Cancel, P.**, „Păstoritul la poporul român”, în: *Convorbiri literare*, nr. 9, Iași, 1913.
42. **Carp, Mihaela; Saizu, Ioan**, „Prezența capitalului străin în România”, în: *Studii și Cercetări a Fundației „Dimitrie Cantemir”*, nr. 2, 2000.
43. **Chiriță, Gr.**, „Din istoria legăturilor economice între Principatele Unite și Transilvania în anii domniei lui A.I. Cuza”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 4, 1973.

44. **Chiriță Gheorghe**, „Date noi privind fabrica de postav de la Tg. Neamț a lui M. Kogălniceanu”, în: *Studii*, nr. 6, 1964.
45. **Idem**, „Relații economice între Principate și Transilvania 1859-1866”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 4, 1973.
46. **Ciachir, Nicolae**, „Date noi despre relațiile româno-sârbe în perioada premergătoare și în timpul Războiului pentru Independență”, în: *Revistă de Istorie*, nr. 15, 1967.
47. **Cristea, Gheorghe**, „Criza agrară din anii 1865-1866 și consecințele sale social-economice”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, 1975.
48. **Damean, Sorin Liviu**, „Carol I și politica externă a României (1866-1914)”, în: *Cultură, politică și societate în timpul domniei lui Carol I. 130 de ani de la proclamarea Regatului României*, Iași, 2011.
49. **Drecin, Mihai**, „Sibiul și băncile sale (sec. XIX- începutul sec. XX)”, în: *Historia-Urbana*, nr. 1-2, 2007.
50. **Idem**, „Factorul economic element fundamental al unității noastre”, în: *Familia*, nr. 10, 1988.
51. **Idem**, Activitatea reuniunilor de credit pentru participanți înființate și conduse de Banca „Albina”, în: *Lucrări Științifice. Seria Istorie – Științe sociale -Pedagogie*, Oradea, 1972.
52. **Demetrescu, C.**, „Petru S. Aurelian, propagator al comerțului românesc”, în: *Din trecutul comerțului românesc*, București, 1970.
53. **Dobrescu, Vasile**, „Idea făuririi unei vieți economice naționale proprii a românilor transilvăneni în epoca dualismului austro-ungar (1867-1918)”, în: *Apulum*, nr. 18, 1980.
54. **Idem**, „Aspecte privind activitatea băncilor românești din Transilvania în domeniul agrar până la 1918”, în: *Apulum*, nr. 17, 1979.
55. **Donat, Ion**, „Păstoritul românesc și problemele sale”, în: *Studii*, nr. 19, 1966.
56. **Dragomir, Nicolae**, „Oierii mărgineni și transhumanța lor în Dobrogea de Sud”, în: *Analele Dobrogei*, nr. XIX, 1938.
57. **Drăgan, Gabriela**, „Măsuri de politică economică caracteristice ultimului sfert de secol XIX și începutul secolului XX”, în: *Două secole de tranziție românească*, București, 2003.

- 58. Dronca, Lucian**, Aspecte inedite din activitatea social și cultural filantropică a Băncii „Economul” din Cluj (1886-1918), în: *Analele Universității Oradea. Istorie*, nr. 6-7, 1996-1997.
- 59. Idem**, „Constituirea și organele de conducere ale institutului de credit și economii „Timișana” din Timișoara (1885-1918)”, în: *Banatica*, an II, nr. 16, 2003.
- 60. Duciu, Dumitru**, „Dobrogea și transhumanța transilvană”, în: *Buletinul Cercurilor Științifice. Secția Arheologie-Istorie*, nr. 1, Alba-Iulia, 1995.
- 61. Dumitrașcu, Gheorghe; Dumitrașcu, Lavinia**, „Dobrogea – țară a drumurilor”, în: *Anuarul Muzeului Marinei Române*, nr. 5, 2002.
- 62. Dunăre, N.**, „Păstoritul de pendulare dublă pe teritoriul României”, în: *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei*, Cluj, 1967.
- 63. Idem**, „Formele de viață pastorală”, în: *Țara Bârsei*, nr. 1, 1972.
- 64. Florescu, G.**, „Aspecte privind poziția internațională a Țării Românești în anul revoluționar 1848”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 3, 1963.
- 65. Iacob, Gheorghe**, „Modernizarea României, premisă a desfășurării unității național-statale. Aspecte economice”, în: *Vârstele Unirii*, Iași, 2001.
- 66. Ionescu de la Brad, Ion**, „Desființarea vămilor”, în: *Țeranul Român*, nr. 1, din 12 noiembrie, 1861.
- 67. Ionescu, Dumitru**, „Construirea căilor ferate din Banat”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 55-56, 1986.
- 68. Ionescu, Teodor**, „Unitatea economică a Țărilor Române reflectată în publicistica din Transilvania (1848-1891)”, în: *Studia Oeconomica*, nr. 14, 1969.
- 69. Iosa, Mircea**, „Fenomene de modernizare în cadrul economiei agrare (1866-1918)”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 8, 1994.
- 70. Irimescu-Andruș, Rodica**, „Lista târgurilor din Transilvania, Banat și România (1852-1918)”, în: *Sargeția*, nr. 16-17, 1982-1983.
- 71. Ivănescu, Dumitru**, „Preliminările diplomatice ale Loviturii de Stat din 2/24 mai 1864”, în: *Itinerarii istoriografice*, Iași, 1996.
- 72. Gâlcă, Mircea**, „Reformele și politica externă din perioada domniei lui A.I.Cuza”, în: *Studii și Comunicări. Seria Istorie*, nr. 7, 1995.

- 73. Georgescu-Buzău, Gheorghe**, „Aspecte ale dezvoltării manufacturilor în Țara Românească și Moldova în perioada premergătoare unirii celor două țări (1829-1859)”, în: *Studii Privind Unirea Principatelor Române*, București, 1960.
- 74. Gräf, Rudolf ; Zaberca, Vasile**, „Informații despre mineritul și metalurgia bănățeană de la mijlocul secolului al XIX-lea”, în: *Banatica*, nr. 10, 1990.
- 75. Grigoraș, N.**, „Târguri și iarmaroace din Moldova”, în: *Viața economică*, nr. 46, 1966.
- 76. Göllner, Carol**, „Începuturile mișcării muncitorești la Sibiu (1848-1890)”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. IV, 1962.
- 77. Glück, Eugen**, „Despre lupta antihabsburgică și antifeudală a țăranilor din părțile arădene în anii 1849-1853”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 4, 1962.
- 78. Gudian, Cristina**, „Banca Națională Română și activitatea sa în timpul guvernării liberale”, în: *Ipostaze ale modernizării în Vechiul Regat*, Vol. II, 2005.
- 79. Judit, Pál**, „Problema modernizării administrative și justiția în Transilvania la mijlocul secolului al XIX-lea”, în: *Schimbare și devenire în istoria României*, Cluj-Napoca, 2008.
- 80. Jumară, Dan**, „Revoluția de la 1848 din Transilvania în *Gazeta Bucovina*, 1848-1850”, în: *Studii istorice româno-ungare*, București, 1999.
- 81. Kecskés, I.; Kovács, I.**, „Unele aspecte ale schimburilor de mărfuri de pe teritoriul patriei noastre în deceniile 6-7 ale secolului al XIX-lea”, în: *Anuarul Institutului de Istorie*, Tom III, 1960.
- 82. Kirițescu, Costin**, „Adoptarea și menținerea bimetalismului în România”, în: *Studii privind istoria economică a României*, Vol. I, București, 1961.
- 83. Kogălniceanu, Mihail**, „Despre libertatea comerțului Dunării și al Mării Negre”, în: *Steaua Dunării*, nr. 5-6, 1855.
- 84. Lapedatu, Alexandru**, „Austria și reforma agrară din 1864”, în: *Analele Academiei Române*, Seria III, Tom XXIX, nr. 8, 1947.
- 85. Lazăr, Ioachim**, „Dieta românească a Transilvaniei din 1863-1864. Evoluții și perspective”, în: *Agricultura Românească*, Deva, 1991.
- 86. Lenin, V.**, „Cu privire la așa-zisa problemă a piețelor”, în: *Opere complete*, București, 1960.

- 87. Lumpedeau, Ion; Gräf, Rudolf**, „Dualismul Austro-Ungar: realități, disparități și asperități economice. Unele considerații”, în: *Călător prin istorie. Omagiu profesorului Liviu Maior la împlinirea vârstei de 70 de ani*, Cluj-Napoca, 2010.
- 88. Lumperdean, Ioan; Gräf, Rudolf; Năgler, Thomas**, „Economie și structuri sociale”, în: *Istoria Transilvaniei*, Vol. III: 1711-1918, Editura Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008.
- 89. Maior, Liviu**, „Asociaționismul transilvan și modernizarea societății românești (sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea)”, în: *Schimbare și devenire în istoria României*, Editura Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008.
- 90. Marton, Silvia**, „Buget, finanțe, politici economice în Parlamentul României 1866-1867”, în: „*Conservatorismul Român*”, Iași, 2008.
- 91. Mádly, Loránd**, „Reformele împărțirii politico-administrative a Transilvaniei în deceniul neoabsolutist. Etape pe calea modernizării administrative a Transilvaniei”, în: *Schimbare și devenire în istoria României*, Editura Academia Română – Centrul de Studii Transilvane, Cluj-Napoca, 2008.
- 92. Mesrobeanu, Anton**, „Ecoul Unirii Țărilor Române în presa transilvăneană”, în: *Studii și Cercetări Științifice Istorie*, nr. 1-2, 1959.
- 93. Meteș, Ștefan**, „Păstorii ardeleni în Principatele Române”, în: *Anuarul Institutului de Istorie*, nr. 22, 1924.
- 94. Mladenatz, Gr.**, „Contribuții la cunoașterea operei economice a lui George Barițiu”, în: *Probleme economice*, nr. 12, 1957.
- 95. Mocioiu, Nicolae**, „Din istoria economică, politică și socială a orașului Brăila în anii unirii Principatelor”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 5, 1963.
- 96. Moga, Ion**, „Războiul vamal dintre Austro-Ungaria și România în lumina intereselor economice ale Transilvaniei”, în: *Fraților Alexandru și Ion I. Lăpedatu la împlinirea vârstei de 60 de ani*, Editura Impremeria Națională, București, 1936.
- 97. Moroianu, G.**, „Creșterea și exportul nostru de animale odinioară și astăzi”, în: *L'industrie roumaine*, nr. 75, 1906.

- 98. Motogna, Victor**, „Raportul lui Alexandru Sterca Șuluțiu despre Adunarea din Câmpul Libertății de la 3/15 mai 1848 către Nicolae Wesselenyi”, în: *Revista Istorică*, nr. 3-4, 1923.
- 99. Murat, Actuan**, „Aspecte social-economice din Dobrogea (secolul al XVII-lea)”, în: *Comunicări de istorie a Dobrogei*, Constanța, 1983.
- 100. Mureșan, D.**, „Curenți de gândire economică în România în perioada 1859-1918” în: *Doctrină Economice*, Editura ASE, București, 2001.
- 101. Mureșan, Hilde**, „Date cu privire la restricțiile comerciale față de România impuse de guvernul austro-ungar în anii 1878-1879”, în: *Anuarul Institutului de Istorie Cluj*, nr. XI, 1968.
- 102. Nagy, Róbert**, „Liberalism și modernizare economică la maghiari în secolul al XIX-lea”, în: *Opțiuni politice la popoarele central-est Europene în secolul al XIX-lea*, Editura Argonaut, Cluj-Napoca, 2006.
- 103. Idem**, „Investiții străine în Transilvania, Banat și Maramureș în perioada dualismului austro-ungar”, în: *Revista Bistriței*, nr. XVIII, 2004.
- 104. Idem**, „Ideile liberale în presa maghiară din Transilvania în epoca pașoptistă”, în: *Arhiva Someșană*, nr. 3, 2004.
- 105. Idem**, „Centru și periferie în economia Ungariei în perioada dualismului. Cazul Transilvaniei, Banatului și Crișanei”, în: *Centru și periferie*, Editura Accent, Cluj-Napoca, 2004.
- 106. Năgler, Thomas**, „Contribuția sașilor la dezvoltarea economică a Transilvaniei în a doua jumătate a secolului al XVIII și prima jumătate a secolului al XIX-lea”, în: *Studii de istorie germane a înfățișării ei cu națiunea româna*, Vol. II, București, 1981.
- 107. Nechita, Vasile**, „Independența națională în gândirea economică românească dinaintea marii uniri”, în: *Analele Științifice Universitatea „A.I. Cuza”*, nr. 25, 1979.
- 108. Nistor, Ioan**, „Începuturile creditului agricol în Transilvania”, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Oeconomica*, nr. 1-2, 1993.
- 109. Opreanu, Sabin**, „Contribuțiuni la transhumanța din Carpații Orientali”, în: *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj*, Vol. IV, 1928-1929.

- 110. Oprețescu, Mihail**, „Economia românească între Orient și Occident 1859-1866”, în: *Europa și noi. Studii de istorie a economiei*, București, 2005.
- 111. Idem**, „Gaura neagră a unei economii firave”, în: *Dosarele Istoriei*, nr. 10 (62), 2001.
- 112. Opreanu, Sabin**, „Contribuțiuni la transhumanța din Carpații Orientali”, în: *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj*, Vol. IV, 1928-1929.
- 113. Orghidan, Eugen**, „Considerații privind activitatea Locotenenței Domnești (februarie - mai 1866) pe plan economico-social”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 62, 1995.
- 114. Panelea, Georgeta**, „Contacte în comerțul extern al Țărilor Române (1829-1858)”, în: *Studii*, nr. 25, 1972.
- 115. Paraschiv, I.**, „Din istoricul căilor ferate din România”, în: *Revista Arhivelor*, nr. 2, 1960.
- 116. Pinczés, Juliu**, „Rolul comerțului brașovean în prima jumătate a secolului al XIX-lea și reflectarea lui în gândirea economică”, în: *Cumidava*, nr. 3, 1969.
- 117. Popa, Anghel**, „Tratatulele preliminare desfășurate în vederea încheierii Convenției comerciale româno-austro-ungare din 1875”, în: *Studii și Articole de Istorie*, nr. 23, 1973.
- 118. Popa, Nicolae**, „Căile de comunicații și transporturi în Banatul României”, în: *Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Geografie*, nr. 9-10, 1999-2000.
- 119. Poporogu, Ion**, Pătrunderea capitalului străin în industria minieră a văii Jiului în a doua jumătate al secolului al XIX-lea, în: *Sargeția*, nr. 15, 1981.
- 120. Radu-Dan, Vlad**, „Opinii privind dezvoltarea industriei naționale în anii 1859-1866”, în: *Revista Istorică*, nr. 1, 1989.
- 121. Retegan, Simion**, „Mutații economice în satul românesc din Transilvania la mijlocul veacului al XIX-lea (1848-1867)”, în: *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie*, Vol. XXI, Cluj-Napoca, 1978.
- 122. Idem**, „Structura social-economică a burgheziei românești din Transilvania în anii regimului liberal”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 8, 1971.
- 123. Roșca-Rosen, Maria**, „Din activitatea Camerei de Comerț și Industrie din Cluj (1851-1868)”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 8, 1976.
- 124. Rusu, I.I.**, „Din trecutul păstoritului românesc”, în: *Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei*, nr. 5, 1957-1958.

- 125. Sava, Victor**, „Câteva date privind emisiunile monetare românești din perioada 1867-1915”, în: *Buletinul Societății Numismatice Române*, nr. 121-123, 1973-1975.
- 126. Savin, Tudor**, Târguri, bâlciuri și bresle de negustori în vechiul comerț românesc, în: *Comerț modern*, nr. 3, 1968.
- 127. Stan, Apostol**, „Legăturile economice dintre Țara Românească cu Transilvania (1848-1859)”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 4, 1973.
- 128. Idem**, „Fiscalitatea în ultimii ani ai domniei lui Cuza-Vodă în lumina unor documente inedite”, în: *Studii*, nr. 1, 1970.
- 129. Stan, Valeriu**, „Inițiativele de creare a unei Bănci Naționale în timpul domniei lui A.I. Cuza”, în: *Arhiva Românească*, nr. 1, 1996.
- 130. Stoica, Adrian**, „Legături economice între Vechea Românie și Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea”, în: *Marisia*, nr. 8, 1978.
- 131. Sofrone, Rodica**, „Aspecte privind situația financiară a Transilvaniei în perioada 1849-1867”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 13, 1976.
- 132. Suci, Dumitru**, „Considerații privind relațiile dintre România și românii din Transilvania între 1866-1876”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 2, 1995.
- 133. Stan, Valeriu**, „Inițiativele de creare a unei Bănci Naționale în timpul domniei lui A.I. Cuza”, în: *Arhiva Românească*, nr. 1, 1996.
- 134. Stoica, Adrian**, „Legături economice între Vechea Românie și Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea”, în: *Marisia*, nr. 8, 1978.
- 135. Șendrulescu, I.**, „Atitudinea unor puteri europene față de rezolvarea falimentului Strousberg și constituirea societății drumurilor de fier din România”, în: *Analele Universității București*, nr. 18, 1968.
- 136. Șoimescu, Rodica**, „Aspecte din relațiile economice dintre România și Transilvania (1866-1876)”, în: *Studii și Materiale de Istorie Modernă*, nr. 4, 1973.
- 137. Șuiu, Florea**, „O analiză lucidă a relațiilor economice româno-americane la 1876”, în: *Revista română-americană*, nr. 1, 1998.
- 138. Taftă, Lucia**, „Relațiile economice româno-franceze: aranjamentul comercial din noiembrie 1876”, în: *Muzeul Național*, nr. 12, 2000.

139. **Tiberian, Ion**, „Baze economice obiective ale desăvârșirii unității statului național român”, în: *Probleme economice*, nr. 12, 1973.
140. **Idem**, „Caracterul complementar al economiei Transilvaniei, Munteniei și Moldovei”, în: *Probleme economice*, nr. 9, 1970.
141. **Idem**, „Legăturile economice dintre Țările Române în perioada 1867-1875”, în: *Probleme economice*, nr. 11, 1968.
142. **Idem**, „Legăturile economice dintre România și Transilvania în perioada 1876-1886; aplicarea Convenției Comerciale din 1875”, în: *Studii. Revistă de Istorie*, nr. 5, 1969.
143. **Toșici, Milan**, „Aspecte economico-sociale și politice în sudul Banatului la mijlocul secolului al XIX-lea”, în: *Studii de Istorie a Banatului*, nr. XI, 1985.
144. **Vajda, Ludovic**, „Cu privire la pătrunderea capitalului austriac în industria minieră și siderurgică a Transilvaniei între 1848 și 1847”, în: *Studia Universitas Babeș-Bolyai. Seria Historia*, nr. 8, 1965.
145. **Idem**, „Dezvoltarea extracției minereului de fier și a siderurgiei în Transilvania (1848-1867)”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 2, 1965.
146. **Idem**, „Capitalul străin în industria minieră și metalurgică a Transilvaniei (1867-1900)”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. 9, 1972.
147. **Idem**, „Prima cale ferată din Transilvania”, în: *Apulum*, nr. 8, 1971.
148. **Idem**, „Manifestările crizei economice din 1873 în industria minieră și siderurgică din Transilvania”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. XVIII, 1981.
149. **Idem**, „Industria Minieră și Metalurgică din Transilvania în perioada de avânt capitalist: 1867-1873”, în: *Acta Musei Napocensis*, nr. XVIII, 1980.
150. **Untaru, Gheorghe**, „Iarmaroacele din ținuturile sudice ale Moldovei între anii 1800-1864”, în: *Revista Arhivelor*, nr. 4, 1987.
151. **Xenopol, A.D.**, „Studii economice”, în: *Opere economice*, Editura Academiei, București, 1967.
152. **Wallner-Bărbulescu, Luminița**, „Documente inedite privind existența și evoluția breslelor din Lugoj în secolul al XIX-lea”, în: *Banatica*, nr. 10, 1990.
153. **Zamani, Lelioara**, „Negoțul ambulant în Bucureștii sfârșitului de secol XIX și începutului de secol XX”, în: *Muzeul Național*, nr. 12, 2009.

- 154. Zane, Gheorghe**, „Problema monetară în România și reforma de la 1867”, în: *Crearea Sistemului monetar național*, București, 1967.
- 155. Idem**, „Probleme economice ale Unirii în lumina mesajului din 8 decembrie 1859 a lui Alexandru Ioan Cuza”, în: *Probleme economice*, nr. 4, 1966.
- 156. Idem**, „Politica economică a Principatelor în epoca unirii și capitalul străin”, în: *Studii*, nr. 1, 1959.
- 157. Idem**, „M. Kogălniceanu întemeietorul mării industrii textile din România”, în: *Arhiva Românească*, nr. VII, 1941.

III. PRESA:

1. *Bucovina*, an I, 1848.
2. *Buletinul Gubernial pentru Marele Principat al Transilvaniei*: 1853-1854.
3. *Colecțiunea legilor Țierei din anul 1869*, Pesta, 1870.
4. *Concordia*, an IV, 1864.
5. *Culegeri de pre'naltele patente ce s-au emis pentru Transilvania, asemenea și publicarea ordinelor guvernului civil și militar*: 1849
6. *Foaie pentru minte, inimă și literatură*: 1848.
7. *Foaia Legilor Provinciale și a Guvernului pentru Țara de Coroană Transilvania*: 1849-1851.
8. *Gazeta Satelor*, an I, 1869.
9. *Gazeta Transilvaniei*: 1851-1877; 1881.
10. *Kolozsvári Közlöny*, an XVIII, 1873.
11. *Românul*: 1857-1870.
12. *Principatele Unite. Monitorul Oficial al Țerei Românesci*: 1859.
13. *Monitorul, Jurnalul Oficial al Principatelor Române Unite*: 1860-1867.
14. *Monitorul Oficial al României*: 1868-1877.
15. *Nemere*, an II, 1873, Brașov.
16. *Românul*: 1857-1875.

17. *Telegraful Român*: 1854-1877; 1900.
18. *Trompeta Carpaților*: 1865-1876.
19. *Țăranul Român*: 1862.
20. *Unirea*, an III, 1861.
21. *Viața Românească*, an XXI, 1968.